

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

„ 1/2 „ 1 „ 60 „

„ 1/4 „ — 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

„ 1/2 „ 3 „

— 0 —

Numeri singuratici se vënd
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

— 0 —

ADRESA:

„RĂVAȘUL“

CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Să nădejduim în Domnul!

Un bărbat de pe insula Rhodus, unde stăpâna tirănia, a început să propovăduiască libertatea, pentru-ce domnitorul tiran l'a prins și l'a aruncat în un coteț făcut din drugi de fier. Acolo îl nutria ca pe un animal sălbatec. Și ca batjocura să fie mai mare i-au ciungărit nasul, urechile și pe față și pe trup i-au făcut mai multe tăieturi. Preținii lui, văzându-l în starea aceea nefericită, l-au sfătuit, să-și pună capăt vieții prin foame, la ce le-a răspuns: până când omul trăiește, totdeauna trebuie să nădejduiască. Om slab de înger e acela, care pentru nedreptățile, ce i-se fac și perderile, ce le suferă, recurge la funie, ori se aruncă din vre-o înălțime, ca să moară.

Când cetim faptul acesta din vremi bătrâne, pe când tirănia era mai tare și dorul de libertate mai înădușit, vine-ne în minte întreg trecutul poporului nostru. Din liber ce era, a ajuns aproape în stare de sclăvie. I-s'au luat toate drepturile, afara de dreptul la pâinea amară, ce i-o da domnul seu, pe care o mânca de cele mai multe ori scaldată în lacrimile pricinuite de sbiciul, ce-i vâlcezia spinarea. Vine-ne în minte, cum a fost scos din toate dragătoriile și nu i-s'e ierta să învețe nici slovele. Vine-ne în minte, cum vlădica lui era îndatorat să ducă pe umeri pe superintendentul de lege străină și cum era silit să îngrășe în curtea lui câinii domnilor. Vine-ne în minte, cum silit era să-și ridice câte o bisericuță numai din lemn, afara din comună, pe câte un deal. Și vinu-ne în minte cruzimile, ce le-au suferit aceia, cari au cutezat, să-și ridice glasul împotriva nedreptăților.

Reamintindu-ne însă acelea vremi nefericite, în cari poporul nostru era desprețuit și socotit mai puțin ca un dobitoc, ne vine în minte și mijlocul susținerii lui, *nădejdea*, că iar va fi bine, că iar va avea drepturi și libertăți: »bunătățile Domnului«, că doar și membrii lui sunt oameni, făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. În nădejdea aceasta nu și-a lăpădat limba, în care trăiește poporul și n'a voit să lapede portul și obiceiurile sale nici în urma chinurilor și nici la sfaturile și făgăduințele ademenitoare.

Spiritul cel bun îi șoptia în năcasuri: »*Așteaptă pe Domnul, îmbărbătează-te, și se se întărească inima ta*« (Ps. 26. 20), iar poporul cu deplină încredere îi răspundea: »*Întru Dumnezeu este mântuirea mea și slava mea, Dumnezeu ajutorul meu, și nădejdea mea e spre Dumnezeu*« (Ps. 61. 7). Socotind lupta uriașă a poporului nostru pentru conservarea sa, numai așa se poate închipui, că străbunii nostri în năcasurile lor se îmbărbătau unii pe alții, cum se îmbărbătează răniții din un spital, cu cuvinte rostite nu din poftă de câștig, ori de laudă, ci isvorite din cea mai curată dragoste pentru obștescul bine: »*Nădejduiți spre Domnul toată adunarea, versați înaintea lui inimile voastre, că Dumnezeu este ajutorul nostru*« (Ps. 61. 8).

Faptul, că noi suntem azi ca Români, dovedește mai pre sus de orice îndoială, că bunii și credincioșii nostri strămoși nu s'au înșelat în nădejdele lor. — Dumnezeu i-a ajutat. În nădejdea unui viitor mai fericit li-se înnoiau puterile pierdute și din pulvere se înălțau ca pe aripi de vulturi preste toate momelile și greul vieții. Din sângele lor n'au fost preste tot atâția învățați: pre-

oți, advocați, medici, învățători, câți avem azi în un comitat mic. Preoții lor nu știau nici cât știu cei mai mulți țărani din comunele noastre, dar știau una și bună: a suferi, nădejduind în Domnul, cum suferă țeranul, muncind în ger și arșiță în nădejdea unei recoalte bune, cum suferă ostașul cu nădejdea biruinții și cum suferă năierul, luptându-se cu valorile în nădejdea, că va ajunge la portul dorit. Dar deși ne învățați și deși apăsați, ne-am mântuit limba și neamul.

Nădejdea nici acum nu este un instrument învechit și ruginit, căruia nu i-s'ar mai putea lua folosul, ci e mijlocul cel mai potrivit în lupta noastră de apărare și conservare. Ea e toiagul magic alui Aron, care a umplut de credință pe poporul jidovesc, că va scăpa de tirănia Faraonilor și i-a inundat inima de bucurie, că iar va ajunge în pământul, din care curgea lapte și miere.

Noi avem mai mult decât strămoșii nostri, legați de glie. Suntem cu mult mai învățați decât ei, cei scoși din toate scoalele. Norii, ce planează asupra noastră, nu sunt mai înfuriați ca cei ce amenințau pe ei. Dar într'un punct, se pare, că ei au fost mai tari, ca noi: în nădejdea creștinească, care e mai prețioasă decât averea și știința. Știința și mai ales averea și pofta ei, desbrăcate de bucuriile, ce ni-le procura nădejdea, ușor ne duc la lăpădarea limbii și a neamului; nădejdea însă nu ne va lăsa, să ne ucidem ca neam, nici când tăieturile în drepturile noastre ar fi mai afunde și jugul mai greu.

Să ne întărim în credința, că ce e val, ca valul trece și în nădejdea, că vom avea un viitor mai fericit ca trecutul și mai liniștit ca presintele. Aceasta să fie isvorul și nutremântul tuturor fap-

FOIȚA RĂVAȘULUI

Cântecul Ogorului

Am o țară, am o casă,
Am un neam, am un ogor....
Cui mă plânge zicu-i: »lasă,
Nu mă tem de viitor!«

Drag sunt țării, — ea mi-i dragă;
Casa, — nu pot fără ea;
Neamul, — mi-i inima 'ntreagă,
Iar ogorul viața mea.

În ogor le vęd pe toate,
El, la toate-i legământ:
Să-mi încapă 'ntr'insul poate
Bucuria pe pământ.

De sub nea când mi s'arată
Ici cu grăul înfrățit,
Ici cu fața lui curată
De tărîm întinerit;

Și cu ochiul când îi face
Plugulețului de zor,
Să-i dea brazda ce-l preface
Sân de maică roditor. —

Inima în mine crește
Și dă mugur de 'nflorit,
Și ca mine, voinicește,
Cine 'n muncă-i potrivit?

Și ca mine cine-și poartă
Floarea hărniciei lui?
Cu-i, îi bate sporu 'n poartă
Cum îmi bate mie, — cui?

Doamne, ține-l temelie
Vieței noastre, tuturor, —
Că prescura sfântă, — ție
'Ți-o aducem din ogor!

»Albina«.

N. Rădulescu-Niger.

Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Sub acest titlu a scris Dl *Constantin Pavel*, profesor de limba română și catechet la gimnasiul rom. cat. din Oradea-mare, o broșură pe 108 pag. Scrierea aceasta i-a servit ca țesă de doctorat, ce l'a luat *cu laudă* în lunie a. c., drept răsplată vrednică a nisuițelor sale încordate.

Dl Pavel a scris bine, a scris frumos, cuminte și cu mare însuflețire pentru fruntașul în-

vățat al neamului românesc, *Bogdan Petriceicu Hașdeu*, despre a cărui lucrări deși multe la număr și grele în cumpăna valorii, nu s'a scris la noi aproape nimic. Afară de scurtele însemnări, mai mult bibliografice, apărute în »Istoria filologiei române« de Șăinean, nimic nu s'a scris mai de preț despre bogatul capital de științe, ce-l cuprind operele neperitoare a dlui *Petriceicu Hașdeu*.

Fericit a fost gândul și bună hotărîrea dlui Dr. Pavel pentru scrierea aceasta și din motivul, că în est-an se implinesc 50 ani de când Hașdeu, terminându-și studiile, a început să adaugă piatră pe piatră în zidirea, ce o formează lucrările sale, muncind ca poet, ca istoric și limbist, ca filosof și ca sociolog pentru desgroparea trecutului neamului românesc, pe care a edificat cu multă dragoste și cu sirguintă fără păreche prezentul și viitorul limbei noastre.

Lucrarea Doctorului Pavel e îmbrăcată în haină ungurească. A scris ungurește, dar nici când și-ar fi supus lucrarea spre cenzurare unei comisiuni din bărbați români, n'ar fi putut scrie cu simțeminte mai vii și mai calde românești, de cum a scris. — Așa se și cuvine!

Pe pag. 1—14 face în scurt biografia lui Hașdeu și-i schițează lucrările, cari formează aproape o

telor noastre. Să ne iubim ca frați și ca frați dulci să ne îmbărbătăm unii pe alții, ca nici unul să nu cadă, nici unul să nu moară, pentru-că numai cel slab, cel fără nădejde piere, venind vifore, pe când cel cu nădejde »să mântuiește în veac«.

Crestături.

— **Frații Români din Macedonia**, în cari zi de zi se desvoaltă conștiința națională și dragostea față de limba românească, întruna sunt atacați și șicanați de Greci. Așa în vremea din urmă consulul României din Janina, *Pădeanu*, a fost batjocorit de ei, fiind că se crede, că el e sufletul mișcării românești. Poliția a intervenit și a prins pe câți-va demonstranți. —

Ambasadorul României din Constantinopol Lahovary a făcut vizită la marele Vizir turcesc, care i-a promis, că va împlini toate cererile Românilor din Macedonia. — Patriarhul grecesc și cu oameni lui nu stau cu mâinile în sin. În 25 Iunie a ținut sinod, când s'a ales o comisiune, care se ducă Sultanului și domnitorilor din Europa plângerile patriarhului asupra mișcării Românilor. Credem, că argumentele plângerii lui nu le va lua din S. Scriptură, a cărei propovăduitor se ține.

— **Congresul femeilor**. În săptămâna trecută au ținut sfat în Berlin mulțime de femei din Europa, America etc. Au vorbit și s'au sfătuit despre drepturile lor și despre rolul, ce-l au în societate și stat. Postau și de acelea, cari au vorbit și luptat pentru emanciparea politică a femeilor, ca și ele se fie, bună oară, deputați în dieta țării și să se bucure întru toate de drepturile, ce le au bărbații. Mulțimea covârșitoare a fost însă de altă părere, de alte idei. Anume, că femeia n'are chemarea, să fie tribun al poporului, deputat, agitator etc., pentru-că toate acestea ar sgudui temelia familiei, societății și a statului și ar face să dispară cinstea și prețul însemnat ce se dă femeilor, ci chemarea ei este, ca să-și câștige cunoștințe practice pentru viață și deosebit pentru chivernisirea înțeleaptă a casei lor, cum aveau femeile vechi, cari învățau și știau toarce, țese, coase; se pricepeau la curățeni și regulă; știau face bucate și coace pâine și deosebit se pricepeau la cruțare și la creșterea morală a pruncilor. Ideile acestea sănătoase au și fost primite de congres și au aflat resunet plăcut și în inima împărătesei Germaniei, care a primit pe conducătoarele congresului și s'a sfătuit cu ele, spunându-le, că de când are și ea fete, totdeauna s'a interesat de nișuțele femeilor.

Hotărârile congresului femeilor din Berlin încă sunt o dovadă prețioasă pentru adevărul, că cu cât se va desvolta omenimea mai mult, cu atâta va fi mai simțită lipsa de a trăi după învățăturile evanghelice, între cari aflăm, că »*Muierile înțelepte au zidit casă, ear cea fără minte a surpat-o cu mâinile sale*« și că »*Mai bine este a locui în pustie, de cât cu muieria sfadnică, și mâniașă și limbută*« (Pild. I. Sol.) Și apoi fără minte, sfadnică și limbută e femeia, care își părăsește cercul ei de lucrare, casa și copii ei, a căror inger trebuie se fie și se amestecă în valurile lumii politice, când ea, nască-se în sdrențe ori în porfiră și vison, numai o chemare are: să fie femeie, să fie mamă.

biblioteca întregă, abstrăgând dela mulțimea scrierilor mai mici din multele reviste și ziare, la care a lucrat. Pe pag. 14—16 se ocupă cu teoria istorico-limbistică alui Hașdeu privitoare la obârșia noastră ca popor și la obârșia limbii noastre arătând, că el a fost cel dintâiu, care a accentuat lipsa de a studia paralel istoria și dezvoltarea limbii poporului, pentru-că limba română deodată s'a născut cu poporul român și dela soartea acestuia a atârnat și soartea ei. Aceasta i-a fost ideea și pentru studiarea limbii poporului nostru în dezvoltarea ei și-a întors cea mai mare parte a puterilor sale spirituale, dovedind față cu învățații străini, că suntem popor roman și că avem limbă latină, în care și-au lăsat urma limbile popoarelor străine, cu cari poporul nostru a venit în atingere în cursul vremilor îndelungate. Lucrările istorico-limbistice alui Hașdeu le face cunoscute pe pag. 17—41.

Dela pag. 41—108 se ocupă cu scrierile limbistice: »*Columna lui Traian*«, »*Cuvinte din Bêtrâni*« și »*Etymologicum Magnum Romaniae*«, ca cele mai de mare însemnătate dintre scrierile învățatului nostru.

În partea aceasta Dr. Pavel arată principiile, de care a fost condus Hașdeu privitor la calea adevărată a dezvoltării limbii noastre. Principiile

Alcoholismul.

Influența lui asupra omului.

(Continuare.)

Ne spune o poveste, că un învățat arab s'a pus se caute piatra înțelepciunii. Ca să se poată adânci cu totul în lucrările sale, s'a retras în o casă din grădină, unde numai femeii lui îi era iertat să intre, dar numai odată în zi, când îi ducea mâncare și beutură. Din aceste numai atâta consuma cât era neincunjurat de lipsă, ca să nu moară de foame. Rămășițele le arunca în un vas mare, ca să nu știe soția îngrijorată. Peste câtă-va vreme învățatul dă de veste, că mâncarea din vas, dospindu-se, împrăștie un miros pișcător. Se pune pe lucru și sirguincios cearcă cauza mirosului, ce și află după multă oboseală. I-a succes adevărat se aflu o materie, ce la început a numit-o *piatra înțelepciunii*, fiindcă are deosebite însușiri: întărește trupul, alungă gândurile și supărarea, dă noauă putere și așa zicând întinerește pe cel ce o gustă. —

În marea lui bucurie, materia descoperită o numește *Alcohol*, ce însemnează *nobil, fin* (al Kehal = prav fin) și în deplină credință, că materia aceasta e cel mai mare binefăcător al omenimei, care e chemat să pricinuiască o nouă viață plină de fericire și voie bună — face cunoscută descoperirea sa. Însă s'a înșelat amar, pentru-că înfiorându-se a trebuit să vadă, că proprietățile strălucite a materii lui sunt false, înșelătoare și că precum după învioreare de o clipită urmează oboseală îndoită, tocmai așa urmează după ușurare și fericire neînsemnată descurajare și apăsare îndoită. Amara lui înșelăciune i-o mărește esperința, că materia lui tot mai mult și mai mult îndeamnă la necumpăt și că soții ei nedespărțiți sunt morbul, lipsa, sărăcia, păcatul și moartea.

Învățatul arab, deprimat de înriurința descoperirii lui, stă la fereastră îngândurat și privește cu întristare în noaptea întunecoasă, fără stele și viforoasă. Un orcan puternic șueră la fereastră, mânănd înainte un șir neîntrerupt a jertfelor nefericitei sale descoperiri. Învățatul aude acuzele celor nimiciți de beutură, le aude vâietările și sudălmile, le vede fețele schimonosite, și brațele amenințătoare. Se înfioară, îl cuprinde desnădăjduire și se aruncă împotriva vântului, dar și pe el îl răpește, îl incurcă și mai mult nu-l lasă.

Că povestea aceasta e adevărată, ori nu, nu-i lucru de căpetenie, ca să știm. Una o știm cu toții din viața de toate zilele, că beutura de azi are aceeași înriurință, ca și »peatra înțelepciunii« aflată de învățatul arab.

Medici învățați propovăduesc, cumcă alcoholul nu grăbește mistuirea în stomac, ci din potrivă o împedecă. De aici vine, că beutorii capătă morburi de stomac, varsă, n'au poftă de

lui sunt, ca să nu ne rupem dela limba poporului, care e temelul natural și adevărat al culturii noastre sănătoase naționale, să nu ne despărțim de amintirile strămoșilor, de leagănul limbei românești. Pentru-ce ține de greșită direcțiunea acestora, care în mod nenatural voiesc să latinizeze limba românească, ori să o slavonizeze, ori să o incarce cu material luat din limbile vii a altor popoare. Hașdeu caută tesaurii limbii noastre în vremi depărtate, îi alege cu adâncă și rară înțelepciune și cu paciință de fier și-i pune frumos și cu gust în edificiul național al culturii noastre, apărându-se în aceeași vreme cu multă istețime de atacurile venite dela străini și dela de ai noștri, cum s'au apărut Jidovii, până când și-au ridicat de nou biserica din Ierusalim după reîntorcerea din captivitate.

Dr. Pavel, arătând Maghiarilor cu multă pricepere munca uriașă dlui Hașdeu ca limbist, ar face bine, dacă și-ar traduce lucrarea și pe românește. Altcum merită toată recunoștința, că s'a ocupat cu unul dintre cei mai mari iubitori și cultivatori profunzi ai limbii poporului nostru și încă chiar acum, când se împlinesc 50 ani dela pășirea în viața publică a marelui învățat Bogdan Petriceicu Hașdeu. — Gedeon.

mâncare și să se bolnăvesc la ficat, splină, le creapă vinele și îi ajung cu grămada alte nefericiri.

Puterea nutritivă e în măsură foarte neînsemnată în alcool, pentru-ce nu se observă decât luându-se în cantități mari, dar atunci pricinuieste înveninări primejdioase. De Wilde, profesor în Bruxela, zice, că e mai ieftin să se nutrească omul cu slănină, decât cu bere, iar Dr. Rosenthal, zice, că e o minciună a numi berea pâne, pentru-că omul sêrac pentru banii dați pe bere de zece ori mai multe bucate nutritive își poate lua.

Că alcoholul ar încălzi trupul omenesc, este un neadevăr încornurat. Dacă l'ar încălzi, ar trebui, ca cu cât cineva bea mai mult, cu atâta se poată rezista mai tare frigului. Ce nu stă. Din potrivă omul beat cu mult mai iute înghiață, decât cel treaz. —

Înriurința mai desastroasă a alcoholului o simt deosebit crerii, întru cât puterea lor de lucrare de fapt scade și se îngreunează în urma beuturii și nu se ușorează, ori mărește. Mișcarea organelor se grăbește, dar nu și înțelesul și judecata. De aici vine, că în urma beuturii limba se învîrte mai iute, dar nici când nu spune vorbe mai înțelepte, ci cu cât omul va bea mai mult, cu atâta va vorbi mai multe prostii. Mișcarea mai grabnică a limbii, mânilor și picioarelor, pricinuită de beutură, nu-i de nici un folos, căci după aceea le cuprinde oboseala cu mult mai tare și ce a câștigat la pod indoit trebuie să deie la vamă.

S'au făcut probe și s'a constatat, că beutura în măsură mai mică face pe om să lucreze mai mult, dar și mai rău. Bând mai des și mult nu numai că va lucra mai rău, ci și zi de zi mai rău și mai puțin, pentru-că »priceperea i-se îngreunează, nu-i în stare să primească noave impresii, cercul de vedere i-se îngustă, judecata și memoria i-se slăbesc, nu-i în stare să judece starea lui bolnavă, nu se știe predominii, are purtare scandaloasă, simțul de omenie și moralitate se perde, are caracter slab, ușor și orbește se lasă povățuit de imbold. Și în urmă vine slăbirea și tremurarea trupului și pierderea minții. Acestea le știm și noi laicii în medicină și dacă nu ni-le-ar spune Dr. Stein și alții.

Mergând în o casă de nebuni, m'am îngrozit de cele auzite din gura medicului, ce îmi da explicații despre boala nefericită a nebuniei. Spunea, că mare parte dintre morboși au ajuns acolo în urma beuturii necumpătate, fiindcă alcoholismul slăbește nervii și atacurile și neliniștea nu numai le ajută, ci le face primejdioase. Cunosco oameni (și cine nu cunoaște?) cari, când nu beau, sunt liniștiți, blânzi și de omenie, când beau însă sunt turbați de tot. Se nu le stai în cale și se nu-ți prinzi vorba cu ei. Cunosco casuri, că în urma beuturii și-au pierdut mintea nu numai pe o zi-doauă, ci pe multă vreme și știu comună, unde nebunesc tare mulți, pentru-că beau mult.

Dela sine înțeles, că înriurința alcoholului cu atâta e mai mare, cu cât e mai debil omul, ce-l primește. De unde vine, că asupra copiilor lasă urmări mai desastroase.

Societățile cari asigură viața omului, între întrebările, la cari are să răspundă cel ce voiește să se asigure, au și întrebarea, că nu e alcoolist. Aflând, că respectivul pătimește de boala aceasta, nu-l asigură, ori îl asigură pe lângă plătiri anuale mai mari ca pe cel cumpetat, pentru-că ele lucrează cu calcul și în cursul vremii au aflat, că cu mult mai iute mor alcoolistii, de cât cei cumpetați.

Cum am amintit alcoholul slăbește judecata și nimicește simțul de rușine și de păcat, de unde provine, că între păhară se aud nu numai sumedenie de vorbe spurcate, sudălmii și batjocuri, ci se întemplă certe, bătăi și omoruri. Mulți oameni învățați au cutrierat temnițele și au aflat cu durere, că din cei întemnițați 43, 45 și chiar 55 din sută au fost și sunt alcoolisti, cari au făcut fapta rea, ori după ce a beut, ori înainte, dar din poftă, ca se bee. Un preot dela o temniță grea îmi spunea, că dintre robii judecați dela 2—15 ani ori pe viață a aflat, peste 70 procente au fost beutori ei, ori părinții lor. Apoi știm cu toții, că cele mai multe bătăi, furturi și alte păcate se întemplă în zilele, când se bea mai mult: Sâmbătă sara, Dumineca și Lunea. Lang, un statistic din

Ungaria, a aflat, că din 141 casuri de bătaie, 18 s'au întemplat Sâmbăta, 60 Dumineca și 22 Lunea, pe când în celelalte 4 zile ale săptămânii 41 și din acestea încă s'au întemplat 25 în crismă (Dr. Stein: Az alkoholismusról p. 48). Kraepelin a arătat cu numele și cu toate împrejurările, că în orașul Heidelberg și jur în un an, în urma beuturii, s'au omorât pe sine 21 oameni și 54 s'au rănit greu. (Va urma.)

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

Grebenișul de câmpie, Iunie 1904.

Domnule Redactor! Dați-mi voie, ca de data asta să scriu una alta despre un sat de pe câmpie, despre care lumea mare nu mult va fi cetit.

Comuna e *Grebenișul de câmpie*, o comună mare românească; pot zice curat românească, căci afară de 2 familii jidane și vre-o câteva familii de unguri (aplicate în serviciul domeniului Contelui Teleky Samuel) întreagă populațiunea e română. După confesiune toți sunt uniți, numai 1 familie e neunită.

— Este destulă inteligență. Primul loc îl ocupă ilustra, familie: *Alesandrescu Kormos*, familie străveche nobilă, a cărui reprezentant D. Emil Alesandrescu Kormos, prin cultura sufletului și a inimei sale și în urma favorisării sorții (dispunând de două frumoase domenii, unul în Grebeniș și celalalt în Sântana de Murăș) e încunjurat de stima și dragostea jurului întreg. Apoi e D. *Bucur Coman*, român neaoș din țara Bârsei, favorizat de noroc, cu frumoasă și cu bună stare materială. Este în fine preotul local On. Gavrilă Tătar și învățătorul Iosif Părjol, față de cari dărnicia sorții s'a manifestat în mod destul de vitreg.

Țărani, caracterizați prin slugărnicia lor (rămășiță de a jobăgiei) sunt în stare destul de bună; sunt fruntași cu avere frumoasă de: 50—80 jugh, de mijloc, cu avere de: 20—50 jugh. și apoi sub 20 jug. Se înțelege sunt și așa numiți: »*jeleri*«, cari nu au avere, și cari prin urmare stau în *hurubele* și *cășile* domnilor. Preste tot au un traiu simplu, deși câmpia e Canaanul Ardealului, unde se produc cele mai bune grâne, *mălaiul* nici chiar de pe masa celui mai bogat nu lipsește, ear pânea de grâu, ori mestecată cu cucuruz abia la sărbătorile mai mari se zărește drept »*oaspe*« ici colo, la vre un bogătan. Incolo sunt oameni foarte strădalnici, buni economi.

Grebenișenii sunt oameni cu multă frică de D-zeu, și prin faptele lor au dat dovadă despre marea lor însuflețire și alipire față de cele sfinte. În comună, a fost o biserică de lemn cam de 200—250 ani. Biserică mică și necorespunzătoare. În așa stare a fost, în cât organele politice administrative au oprit servirea cultului divin în acea din punct de vedere al siguranței publice. În astfel de împrejurări s'a decis edificarea unei noue biserici. Ei dară biserica nu dispunea de cât numai de o sumă de 6000 cor., cu care era absolut imposibil a edifica o biserică corespunzătoare numărului locuitorilor și poporul decise edificarea bisericii noave din cărămidă. Pe câmpie biserica de cărămidă! Poporul credincios pe lângă încordarea puterilor sale materiale în timp de un an de zile adunase suma de aproape 4000 cor. și așa s'a făcut suma de 10000 cor. cu care s'au apucat de noaua edificare.

Fiecare a ajutat cu cât a putut. — Fruntașii satului cu sumă de câte 200—200 cor., dl E. Kormos a dat loc pentru zidire, și vre-o 60 cară de paie la arderea cărămidilor. Deosebită recunoștință merită d. *Bucur Coman*, care deși de altă confesiune (gr.-or.) a donat bisericii 400 cor. Nu am la îndemână lista contribuitorilor, de aceea nici nu comunic numele donatorilor, eară din memorie nu-i pot spune pe toți și așa neputându-i spune pe toți, nume nu amintesc, căci poate numai s'ar supăra cei neamintiți. —

Destul aceea că domni și țărani în comun au ridicat frumoasa biserică, care astăzi e podoaba satului, de care cu atât mai vartos pot fi mândri Grebenișenii, căci înșiși din puterile lor proprii au ridicat-o. —

Frumoasa faptă de sine se laudă și altora drept pildă poate servi. —

Tot din credincioși s'au aflat și de aceea cari au cumpărat ornate sacre, de știu bine — vre-o 3 rânduri, cruce de argint ș. a.

Acestea s'au îndeplinit din anul 1901, când s'a edificat și biserica, — până în 1903.

Anul acesta s'a comandat și plătit din contribuiri benevole un frumos potir aurit și steluță în preț de 200 coroane. —

Poporul nu bagă în samă astfel de jertfe, știind, că faptele bune sunt plăcute și lui Dzeu și oamenilor. —

Dee Dzeu ca zélul acesta al bravilor Grebenișeni să nu slăbească și din ce în ce să-și a rete roadele sale bune. —

»Lia«.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— **P. S. Sa Episcopul Aradului, Ioan Papp**, a cercetat Marți, în 28 Iunie, pe P. S. Sa Episcopul Lugojului, *Dr. Vas. Hossu*, reîntorcându-i visita, ce Episcopul Lugojului i-o făcuse în Arad. Episcopul Aradului a fost la Lugoj însoțit de protopopul Dr. Tr. Puticiu din Timișoara. În onoarea distinsului său oaspe episcopul Lugojului a dat un prânz sărbătoresc, la care a invitat autoritățile comitatului și orașului și pe fruntașii Românilor din Lugoj. Cei doi arhieri s'au salutat frățeste prin toasturi călduroase.

— **Masa studenților universitari** înființată de direcțiunea inst. »Economul« pentru anul școl. 1903/4 s'a încheiat în 15 Iunie a. c. În tot decursul an. școl. au fost ajutoari: unii cu prânz și cină, alții numai cu prânz și în fine unii cu jumătate prânzul de tot 27 universitari români. Institutul »Economul a spesat parte dela sine parte din ajutoarele venite din afară 2014 K. 63 fil., în decursul anului școl. Ca instituțiunea aceasta umană să se poată continua și în viitor, sunt rugate toate institutiunile noastre să binevoiască a trimite sumele votate de direcțiunile ori adunările generale la adresa »Economului« în Cluj. Asemenea sunt rugați toți acei binevoitori ai tinerimei, cari doresc să contribuie la susținerea acestei mese, să grăbească cu trimiterea ajutoarelor, pentru-că de curând se va face bugetul pentru anul școl. viitor.

Sócoteala detaiată despre întrebuintărea ajutoarelor se dă în anuarul fie cărui an din partea direcțiunei »Economul«.

— **Preoți noi.** Dumineca trecută I. P. S. S. Metropolitul din Blaj a hirotonit întru preoți pe *Jacob Popa*, notar consistorial, destinat a ocupa postul de protonotar; *Sever Frățilă*, fost subprefect în internatul de băieți și *Vasile Moldovan*, fost econom al curții metropolitane.

— **† Ilie Curescu.** În 24 Iunie a. c. s'a stins viața sbucimată a unui bărbat vrednic al poporului nostru, *Ilie Curescu*, președintele comunității de avere grănițerească din Caransebeș. Reposatul a fost dela început membru în comitetul de administrare, apoi vice-președinte și în urmă, după moartea renumitului general *Traian Doda*, președinte. Ca oficer a luat parte în războaiele din 1859 și 1866. Retrăgându-se în pensiuine, a luat parte activă pe toate terenele vieții publice românești.

Odihnească în pace!

— **Fără sfârșit** sunt șicanele și nedreptățile, ce ni-se fac din partea celor ce țin azi în mâni frânele guvernării. Vreau să ne scoată din toate locurile și să ne facă neputincioși pe toate terenele. Lor toate le sunt iertate, noue nimic. Ei se organizează în partid: liberal, independentist, național, popular, partidul nou, socialist etc., noue nu ni iertat, nu în dietă, ci nici cel puțin în un comitat, a cărui locuitori sunt aproape numai Români, să avem un club român. Aceasta ni-a spus-o mai de aproape poliția din Bistrița, prin ordinul din 13 Iunie a. c., cu care a oprit funcționarea *clubului român* din comitatul Bistriței.

— **Advocați noi.** Dl *Dr. Ales. Morariu*, fratele dlui Dr. Ștefan Morariu, și-a deschis cancelaria advocațională în Ibașfalău, ear Dl *Dr. Hariton Pralea* în Șercaia.

— **Noi doctori.** La universitatea din Cluj, Duminecă, în 26 Iunie s'au făcut ultimele promovări de doctori în anul școlastic 1903—1904. — De data asta s'au promovat 70 inși, dintre cari în științele iuridice 44, în științele de stat 22 și 4 în medicină. — Între cei promovați a fost și 4 români și anume domni: *Ioan Oltean*, *Dionisiu Moldovan* și *Augustin Bodea* în științele iuridice, eară dl *Elie Câmpian* în medicină. —

Să observă, că dl *Dr. Oltean* și-a început științele iuridice după absolvarea teologiei, care a făcut-o în Blaj. — În timpul mai nou — intrucât știm — Dsa e al treilea, care ca teolog absolut s'a promovat în științele iuridice. — Felicitări!

— **Pentru plățitorii de dare** ministrul de finanțe a dat o ordinațiune, în înțelesul căreia aceia, cari n'au plătit încă darea directă pe timpul din 1 Maiu 1903 până în 1 Maiu 1904, pot să ceară amânare până 1 Septembrie a. c., ori ca să facă plățirea în rate. Cererile se pot face în scris ori și numai cu vorba la *direcțiunile* financiare sau la oficiile de dare. Cererile sunt scutite de timbru. Pentru restanțele de dare de înainte de 1 Maiu 1903 nu se dă amânare.

— **Preoții militari** se vor înmulți în viitor. Delegațiunea austro-ungară a hotărât, că la 2720 rom.-cat., la 2326 gr.-cat., la 2115 gr.-or., la 2350 evanghelici și la 3000 feciori reformați să fie aplicat câte un preot militar.

— **Concurs.** Despățământul »Hida-Huedin« al Asociațiunii publică concurs la 2 premii, unul 30 c., altul 20 c., pentru acei inv., de pe teritorul despățământului, cari se va dovedi, că au înființat și îngrijesc cea mai frumoasă grădină de pomi. Termin de concurs 15 Aug. a. c.

— **Reuniune de temperanță.** Din *Frata* ni se scrie, că acolo o mare parte din popor, la îndemnul sirguinciosului preot *I. Câmpian*, s'a hotărât, să nu mai bea în crișme și întreg poporul a hotărât, că la pomeni să nu se mai dea nici un fel de beutură, ci prețul aceleia să se dea fondului bisericii: »*întru pomenirea celor repausați*«. — Fericit poporul, care la vreme să întoarca dela cele rele la cele bune!

— **Statutele** Reuniunei »St. Marina« din Feleac (tr. Clujului) au fost aprobate.

— **Țara lui Pap János.** Câte lucruri întoarse să întemplă la noi, nu se întemplă, poate, nici în Turcia. La noi totul sunt domni dela cârmă, ear poporul și mai ales poporul român nimic. Acesta trebuie se joace după cum cântă solgăbiraiele și nu după cum crede el, că-i bine și spre a lui folos. Plătește dare, dă cătane, face șanțuri și drumuri, plătește pe dregătorii săi, dar n'are dreptul, ca să-i și aleagă, ci trebuie să-i primească buni-răi, cum îi dau mai marii. Ca ilustrație servește și alegerea de notar dela *Ascileul mare* și *mic* întemplată în zilele trecute. S'a publicat concurs și și-au dat rugărilor și Români cu diplome, cugetând, că în un *cerc curat românesc* va fi ales care-va. S'au înșelat însă, că solgăbirăul, în puterea legii, nu i-a pus nici în candidație și astfel a fost ales un străin, care nu cunoaște limba poporului.

— **Asentările** pe anul 1904 s'au terminat în 28 Iunie a. c. Au fost asentăți cu vre-o 8000 feciori mai mult decât în trecut. Se va fi făcut poate cu gândul, ca să fie pe cine îmbrăca în casul că iar va băntui în țară seceta obstrucțiunii și a »*ex-lex*«-ului.

— **Cronje**, viteazul neîntrecut al Burilor, care a bătut pe Englezi în 3 rânduri, a intrat ca comediant în un circ la Saint-Louis (America), unde în 19 Iunie a. c. cu 200 bărbați a dat reprezentații din lupta între Buri și Englezi. Ziarele aduc știrea, că la reprezentațiile lui au luat parte peste 15 mii oameni. Pentru-ce Cronje din culmea mării, la care s'a înălțat, a primit să fie *comediant* el însuși a spus-o în scrisoarea publicată în o gazetă franceză, în care zice: »Am luptat pentru patria mea și am pierdut toată averea. N'am. nici patrie nici vatră; averea mea e dusă, nevasta mea e moartă. Sunt prea bătrân pentru a începe viața din nou. Viitorul meu e miseria. La ce-mi servește gloria câștigată în luptă pentru libertate, dacă trebuie să mor de foame? Unii din amicii mei m'au sfătuit să intru în circ, alții nu. Ce să fac? Trebuie să intru. Sunt prea bătrân pentru a ara și săpa. Compatrioții mei și Englezii n'au făcut nimic pentru mine. Eu singur mi-am câștigat gloria și cu aceasta trebuie să-mi agonisesc esistența. De aceea am primit ofertul și voiu prezenta luptele cari sunt uitate. Poate vor înțelege mai bine spectatorii mei și cât de amară e disilusiunea«.

— **În Cluj** s'au tăiat în 1903, 5984 vite mari, 12,298 viței, 19,800 oi și 11,189 porci — total 49,271.

Posta Redacțiunii.

— **C.** — Scrisoarea am aflat-o cu mult mai potrivită pentru »U«, unde am trimis-o. — **Călătorul.** Ești rugat și DTa și alți Domni, ca în viitor scrisorile destinate pentru »Răvașul« să nu se mai espedeze la adresa membrilor din Redacțiune, ci la Redacțiunea foaei. Altmintrelea să întâmplă întârzieri de multe ori regretabile. — **I. D.** Am primit. V'om face un estras.

Licitațiune minuendă.

Pe baza ordinului Preaveneratului consistor archiepiscopesc ddtto 21 Iunie 1904 Nr. 3354 se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea casei parohiale din comuna **Tic**, protopopiatul Clujului pe 5 Iulie a. c. la 10 oare antemeridiane în școala de acolo.

Prețul de esclamare 2000 coroane.

Reflectanții vor avea să depună vadiul de 10% înainte de licitare.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la administratorul interimal parochial Ioan Mihalca din Aghireș.

Tic, la 26 Iunie 1904.

Curatorul bisericesc gr.-cat.

Teodor Boca Someșeanul,

Cluj (Kolozsvár), Str. Ferencz-József 75

este încredințat pentru întreagă Ungaria din partea societății »Matia Corvin« cu vânzarea **Enciclopediei Române** completă și legată în lux — cu prețul de **80 cor.** Prețul se poate plăti și în rate lunare de **3 coroane.** — Pe lângă aceasta esecută și asigurări pe viață și rente la cea mai renumită bancă cu prețuri moderate.

— **Un învățăcel** se primește în tipografia »Carmen« a dlui Petru P. Barițiu din Cluj (Strada Ferencz József-ut 58).

Moldovanu Barbu

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuește oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmăș, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicnuite, anume: *capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.*

Asigurări populare fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619.84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162.98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10.2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Inserțiuni

cu prețuri moderate se primesc la Administrația foii »Rêvașul«.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse,) de

— **săpun fin de toaletă,** —

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, violele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimitând banii înainte ori cu rambursă spedează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapeșt, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (36) 11—24.

„THE STANDARD“

— fundată în anul 1825. —

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie
Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapeșta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

44—.

Pentru sezonul de primăvară și vară

recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.

Căputuri de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de primăvară.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

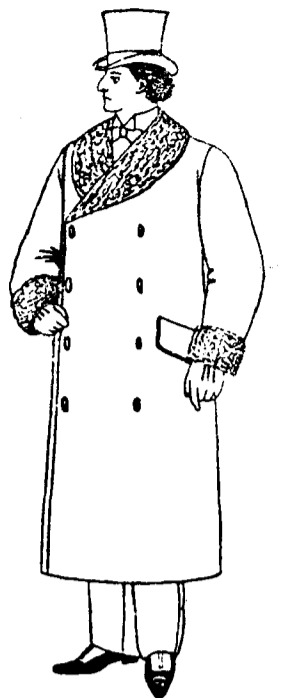
Căputuri economice, cupțușite cu stofă.

Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comande din provincia ca măsură e destul a trimite o haină veche.

20 (23—)

Gratis! O cumpănă de culină!

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat

mărfurile mele de argint mexican

renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 cuțite de desert » » » » »

6 furcuțe de desert de argint mexican
1 lingură mare de supă » »
1 lingură mare de lapte » »
2 feșnice elegante de salon » »

46 bucăți la oaltă costă numai **6 fl. 50 cr.**

După ori-ce comandă și lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată

bine până la 12½ chlgr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de până de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate eselență, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștințe.

4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestiment bărbătesc elegant, în coloare după plac.

Pentru 5 coroane trimit 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă**, bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, violele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimitând banii înainte ori cu rambursă spedează:

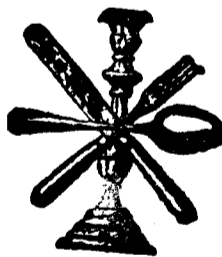
13—21 Casa centrală de mărfuri

DENKER JÓZSEF

Budapeșta, Hernád u. 34

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgarciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 13—52.

O cumpănă de culina gratuit.

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat **mărfurile mele de argint mexican** renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 lingurițe de cafea » » » » »
6 cuțite escelente desert » » » » »
6 furcuțe » » » » »
1 lingură mare de supă » » » » »
1 » » » » »
2 feșnice elegante de salon.

46 bucăți la oaltă costă numai

6 fl. 50 cr.

După ori ce comandă pe lângă asta dau ca present de răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine

până la 12½ chlgr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și în lăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani.

Espediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european casa centrală de mărfuri.

12—24. Scheffer D. Sándor Budapeșt, VIII. Bezerédi-u. 3.

La autor în Blaj și la Administrația »Rêvașului« se află următoarele cărți:

- »Predici populare pe toate Duminecile« de Gavril Pop, canonic (2 tomuri à 1 coroană tomul) 2 cor. — fil.
- »Predici populare pe sărbători« de Gavril Pop, canonic (1 tom . . . à 1 cor. — fil.
- »Predici populare ocazionale« de G. Pop, (1 tom) à 1 cor. — fil.
- »Istoria revelațiunii divine a testamentului nou« de Gavril Pop (4 broșuri à 50 fil. broșura) 2 cor. — fil.
- »Tomis a Kempis« trad. din limba latină de G. Pop (1 fascicol) à cor. — 80 fil.
- »Dicționar mitologic din mitologia grecă și latină« de Gavril Pop (fascicolul 1, 2 și 3 à 40 fileri fascicolul, iar al 4-lea fascicol à 20 fil. 1 cor. 40 fil.
- »Datinile Romanilor la înmormântări« de G. Pop, (1 fascicol) cor. — 20 fil.
- »Cicero despre bătrânețe« (de senectute de Andr. Liviu, edată de Gavril Pop (1 fasc.) 1 cor. — fil.

Preț scăzut.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colorii în baie și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui. Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericii române celei noue din Cluj! —

44 (9—)